

DECLARATIO ÆTATIS CODICUM MANUSCRIPTORUM.

Codices primæ tabulæ.

[CLXXXVII] I. Circa speciem characteris codicis Vaticanani num. 1 delineati non una est apud scriptores diplomaticos opinio, ut docet Mabillonius tom. I tractatus *de Re diplomatica*, pag. 487, cum aliqui ad sæculum viii referant, alii vi sæculo cœvum putent.

II. In eadem opinionum varietate versatur iudicium secundæ speciei characteris codicis Sanctæ Crucis in Jerusalem num. 2 positi, Mabillonio ipso teste; dum similes formas exhibeat. *Vid.* tom. III, pag. 40 et 41, easque ad sæculum vii vel viii spectare ejus inclinât sententia.

III. Tertia species characteris codicis capituli Veronensis num. 3 visa est clarissimo marchioni Scipioni Maffeo ejusdem ætatis ac superiores codices; nempe quod inter vii et viii sæculum sit collocanda.

IV. De ævo codicis olim capituli Urbevætanæ num. 4, nunc apud eminentissimum cardinalem de Zelada, non est ambigendum, cum in eodem legatur exscriptus Joanne IX pontifice. Tenuit autem Joannes Romanum pontificium ab anno 902 ad annum 905.

Codices secundæ tabulæ.

V. Succedit num. 5 specimen characteris alterius codicis Vaticanani signat. num. 248, cujus ætas non ultra x sæculum a peritis ponitur, vel initio sæculi xi.

VI. Serius est scriptionis genus codicis bibliothecæ [CLXXXVIII] Sancti Marci Venetiarum num. 6 Romanam formam exhibens nitidam, paucisque siglis contractam. Nec nos fallit nota ætatis in fine codicis apposita, nempe anno 1138.

VII. Absimilis non est scriptio subsequentis codicis ejusdem bibliothecæ Sancti Marci num. 7 positi; ideo cœvum præcedentis arbitramur.

VIII. Haud levis est differentia characteris codicis bibliothecæ Vaticanæ olim Suecorum reginæ num. 8 descripti a superioribus codicibus bibliothecæ Sancti Marci Venetiarum, cum ejus apices contractiores videantur. Quare ejus ætatem sæculum xiii attingisse dicimus.

IX. Codex Sanctæ Crucis in Jerusalem num. 9 signatus neque inter antiquiores, nec inter posteriores collocamus, cum scripturæ forma et contractiones sæculi xiii scribendi morem præferant.

X, XI, XII, XIII. Quatuor species scriptionis Longobardicæ, quas sub num. 10, 11, 12, 13, exhibemus, si fides habenda est Mabillonio tom. III, pag. 352, *de Re diplomatica*, sæculo ix destinantur; tanta enim non est inter ipsos characteres varietas, ut ad diversa tempora referri debeant.

A

Codices tertie tabulæ.

XIV, XV. De ætate codicum bibliothecæ Vallicellanæ, quorum specimen num. 14 et 15 traditur, mihi non est laborandum, ut inquiram; præcessit enim iudicium eruditissimi viri Josephi Blanchinii, qui ad sæculum xi vel xii pertinere affirmavit.

XVI. Species characteris codicis Vaticanani num. 19 signati concinnata videtur circa sæculum xiii. Aliqui fortasse paulo anteriorem judicabunt.

XVII. Tardioris ævi, scilicet sæculi xiv, si quis putaret [CLXXXIX] codicem monasterii Sancti Columbanii Bobiensiis num. 17, a veritate non recederet, nullæ siquidem notæ prioris temporis in eo conspiciuntur.

XVIII. Multo antiquiorem dicerem codicem bibliothecæ Sanctæ Crucis in Jerusalem num. 18 signatum, forma enim litterarum sæculum xii vel initium sæculi xiii ostendit; atque ita sensit eminentissimus cardinalis Besutius, qui frequenter codices mss. bibliothecæ ejusdem præ manibus habuit.

XIX. Nec ab ejusdem cardinalis iudicio recedimus, cum de ætate codicis 99 agere debeamus; eum enim ad sæculum xii esse referendum sua manu adnotavit.

XX. Ad vetustiorum litterarum formam sæculi videlicet ix accedit codicis Veronensis scriptio num. 20, et hanc in iudicio prælaudati marchionis Maffei opinionem sequimur. Certe hujusmodi codices venerandam quandam antiquitatem præferunt.

Codices quartæ tabulæ.

C XXI. Non auderem codicem eminentissimi de Zelada cujus specimen est sub num. 21, superiorem sæculo xiii affirmare, quod nulla vetustioris ævi vestigia in forma apicum inspiciantur.

XXII. Ad eandem accedit ætatem codex capituli Veronensis, cujus forma scripturæ num. 22 exhibetur. Modus scribendi Romanus in utroque codice apparet inter sæculum xii et xiii usitatus.

XXIII. Speciem etiam scriptionis semigothicæ codicis Lectionarii Sanctæ Crucis in Jerusalem num. 23 delineari curavimus, quam peritiores antiquarii sæculo xiv tribuunt.

XXIV. Huic synchronus, vel paulo superior dicendus erit codex Sublacensis num. 24 positus.

D XXV, XXVI, XXVII. Tres sequentes characterum formæ, quarum prima num. 25 est codicis Vaticanani, altera codicis ecclesiæ Veliternæ, et tertia codicis bibliothecæ Sancti Martini Lovaniensis num. 26 et 27, quamvis dissimiles in sæculo xv sunt collocandæ.

SPECIMEN

Codicum mss. ex quibus eruta sunt pleraque S. Maximi Taur. ep. opera hanc in collectionem traducta.

Nº 1. Codex bibl. Vaticanæ nº 3835, pag. 260.

Nº 3. Codex amplissimi capituli Veronensis sub nº 49.

INNAT SCORꝫ APOSTOLO Delectationibus scorum euangelioru
RePETRI ET PAULI
LXXXVIII
hodie RECIPIUNT EST IN SCORꝫ EUAN
GELIO QUIA DñS IHS IN DESERTO
de quinque PANIBUS et duobus
PISCIBUS SATURAUERU quinque
MILIA UIRORUM UBIQUE

CUM OMNES BEA
TI APOSTOLI PA
REM GRATIAM
A PUD DñM SCITA
TI SOB TINEANT NECTIO

Nº 2. Codex venerab. monast. Sanctæ Crucis in Jerusalem sub nº 80.

IN EP̄ DOMINICALE SCRIP. PETRI ET PAULI APOSTOLORUM

I CUM OMNES BEATI APOSTOLI PARENT GRACIAM A PUD NRO SCITATIS OBTINEANT
NESCIO QUOTAMEN PACTO PETRUS ET PAULUS IUVENTUR PRÆCETERIS PECULIARI QUADAM
IN SALUATORE FIDEI UIRITATE PRÆCOLLERE QUOD QUIDEM EX APSIUS FIDELI IUDICI GODOLFUS

IN NATALEM BEATISSIMORUM APOSTOLORUM PETRI ET PAULI HODIE CELEBRANTES DIUER
SI EPULIS NOS FICERE DEBE MUS ET TANTA MISERICORDIAM MAGNA CUM LAETITIA CELE
BRARE QUI SENIUS IN TA LUORUIRORUM SOLLEMNI TATE NON MAG. NOS SIBI GIBIBEA TADPA
RATU

Nº 4. Codex Urbevetanus apud em. card. de Zelada, pag. 65.

Idem codex Urbevetanus, pag. 142.

DE QUO SUPRA
NONUSQ' ADEO CON
TRISTARI DEBE
MUS ERSI QUOD IN HIS

quadragesima diebus temptatio nos
tribulationis inuenit. Qm̄ et saluatorem
nostrum propter ipsam quadragessimam
uidemus esse temptatum

UN DE SUPRA DE EA
DE M PENTECOSTEN
NOSSE CRE DO
LIUOS FR̄S QUE
SIT RATIO

QUOD UENERABLEM HANC PEN
TECOSTEN DIEM non minorz beatia cel
bramus - quam smp̄ pascha curauimus
celebrare

Nº 5. Codex bibl. Vaticanæ nº 248, pag. 2.

Nº 10. Codex bibl. Vaticanæ nº 4223, pag. 144.

Explicit omelia prima incipit Secunda

Benefici ad eum cum magna dignitate fuerint. tam nec noua probantur esse nec subiecta sed ab initio facti & predicta sunt oraculis & prophetis mysticis. Sacramentum passionis ab apostolis mundum coalescentis exordium. ueteris testamenti responsa recinerit & ideo christum dominum predicatum atque nunciatum suis. a patre expositum

Sermonem beati maxima

et non sciatis christum episcopi. Iste enim natus est et passus pro nobis esse. quod pharaonem cum se esse. quod dicitur in scripturis. Iste enim

Nº 6. Codex bibl. Sancti Marci Venet. cod. 508.

Nº 11. Codex bibl. Vallicell. nº 15, pag. 67.

Sermo sancti maximi episcopi

Domine in tuo laudibus leti carum. dum scorum nostram festa celebramus. quos diuina auxiliante gratia

Innocentius fecit utas beatus pater Leo. Sermo beati maximi episcopi. Iste enim natus est et passus pro nobis esse. quod pharaonem cum se esse. quod dicitur in scripturis. Iste enim

Nº 7 Idem codex bibl. Sancti Marci Venet. nº 153.

Nº 12. Codex bibl. Vallicell. nº A 7, pag. 47.

Sermo sancti maximi episcopi

Hos sancti quadraginta dies fratres karissimi. debemus omni ueneratione suscipere. nec longiore numerum huius temporis fastidire. quia quanto

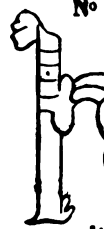
Iacobus sermo beati maximi episcopi. Iste enim natus est et passus pro nobis esse. quod pharaonem cum se esse. quod dicitur in scripturis. Iste enim

Nº 8. Codex bibl. Vaticanæ, olim Christianæ Suecorum reginae nº 1023, pag. 132.

Sermo beati maximi episcopi

Cum in nativitate agnoscitur. Vno in toto mundo uirginis flos marie in mare israhel coronas in nece rat. et sepe perieram pudoris aulam in maculato conseruare affectu.

Nº 13. Codex bibl. Vallicell. nº 49, pag. 123.

ostendit sermo beati maximi quadraginta dies fratres karissimi. debemus omni ueneratione suscipere nec longiore numerum huius temporis fastidire.

Nº 9. Codex venerabilis monast. Sanctæ Crucis in Jer.

Ad sēi ac beatissimi ihūs patris in rē: cuius ho
die festa celebrā: laudis ab di di sē ali quid
decerpsit se est sig dē uirtutē ei grā niser mo mb: ex
ponenda sit: sed operib: conp banda.

Nº 14. Codex bibl. Vallicell. nº xi, pag. 205.

Sermo Beati maximepi

Nº 18. Codex ven. monast. Sanctæ Crucis in Jer. nº 9, p. 51.

Ex quo supra . De eodem ieiunio
PERACTVM
a Dñō nro ihū xpō hoc qd
lectū ē cū teptatore cer
tam. nrē fecit ut illi frī
beni salutiq: pfect.

SERMO BEATI MAXIMEPI DE TIORE
DIE CORRECTIO LIN GUARUM .

GLORIOSISSIMUS PROP HARU
idem q rex dnici ppli beatus
dauid: quom̄s homines ad
audienda uite purgationis
instituta concurrere

Nº 15. Codex bibl. Vallicell. nº 6, pag. 57.

Nº 19. Codex ven. monast. Sanctæ Crucis in Jer. nº 99, pag. 161.

Sermo s Maximepi.
Utrum ē fr̄s hui.
quod ait sc̄s io
bannes baptista
te dnō saluatore
dicens: illum oportet crescere
me aut̄ minui.

De tumultu bellico .

ouet fortasse uos fr̄s qd tumultus bellorū et
incur siones p̄giorū fieri audiuimus assidū
Et cur n̄ illi temporib: s̄ hanc dilectione uram for
tasse plus moueant Sed hec causa est.

Quanto pximi

Nº 20. Codex ampliss. capituli Veronensis nº 431.

Nº 16. Codex bibl. Vaticanæ nº 19, pag. 125.

HINC USQ: SERMO BEATI MAXI
MODERNI MYSTERII MI EPISCOPI
facram̄tū fr̄s tēmi sic credidistis
semp & creditis: reparatio est salutis hu
manę uirtutu natiuitas: ruita uitioꝝ;

Om̄s maximi epi
vantorū mirabilu coopa
tor sit dn̄s ih̄c xp̄s. intelle
gere possum̄ ex hac euan
gelica lectione

Nº 17. Codex ven. monast. Sancti Columbani, Böbiensis.

quagrā uel quib; laudibus hunc diem natalis domini predicem pr^o ignoro. In tanta enim festiuitate ad magnificandum dñi humana loquela non sufficit Nam si tunc nascebatur xps ang^lorum uoce laudatus ē! que nunc humana laudandus

Nº 21. Codex em. card. de Zelada, pag. 40.

Sermo Sei maximi epi
HESERNO DIENAGIL
habuimus dñi saluatoris. h
odie hñe deuotionis ue
neramur sei marcy ste
phanu passionē.

Nº 21. Codex ven. monast. Sublacensis.

Quicquid quidem prophaz
scilicet hñi. ueneranda reco
dato est. beatus uohs bap
tista / cui genuimus hodie nata
lis honoratur.

Nº 22. Codex ampliss. capituli Veronen. nº 75.

In Martyrio Beatissimi cypria
nisi hñi uniuersa nobis cum
xpi exultat ecclia qua uonē
gaudium & celestis erudicione

Nº 23. Codex ven. monast. Sanctae Crucis in Jer. nº 12.

In nat. sci robams baptc.
tc pma. smobti maxi
Omne epi.
lempnitate
nobis dñe
forum mar
turum fratris
kmil mte p^resentis occa
sus. 7 suscepra ab eis p x
no mine passio. consecā
uit.

Nº 25. Codex bibl. Vaticane nº 587, pag. 404.

Sermo sancti maximi episcopi
De uocacione plezum qd^o nostro p^ris
brosodie lecta est dilectissimi fra
tres. cui p^ris uon habeat a p^ris curad
curacionis. non minus hñe curad in
mysterio digni s^unt.

Nº 26. Codex ecci. Veliternae.

In sermone
scilicet maximi epi leo p^o
R^ecte et q^u ex te
bito ecclie hñi u
mirra celebrant in hñe
quod illuminantes udu
de hñe sue in uisura
bles populos solique
illam s^unt seruati
mortem. sed non so
li nostri s^unt benedi
a posse derunt.

Nº 27. Codex bibl. Lovaniensis.

Sermo
In episcopo an ualeat
na qua a it. q^u q^uis
cui rapatois m^uo q^uis m^uo
lebratq^u e: hñi n^o s^unt q^u admodū
duces eig et pncipes omis ecclia
mueres accuratē uos best^u q^u.